

Alkotmánybíróság

Ügyszám: IV/993-1/2021.

részére

1535

Budapest

Pf. 773.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/993-2/2021
Érkezett:	2021 JÚN 15.
Példány:	1
Melléklet:	0 db
Kezelőiroda:	

Tisztelt Alkotmánybíróság!

A Tisztelt Alkotmánybíróság 2021. május 10. napján kelt, IV/993-1/2021. számú ügyiratában, a 2021. május 03-án általam a Budapest Környéki Törvényszék, mit másodfokú bíróság 2021. február 12-én kelt, 4.Bpkf.120/2021/4. számú jogerős II. fokú végzésének, a Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 2021. január 13-án kelt, 8.F.1297/2020/9. számú I. fokú végzésére is kiterjedő alaptörvény-ellenességének megállapítása iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszomnak az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. § szerinti feltételek hiánya miatt történt visszautasításával szemben az alábbiakat adom elő az alkotmányjogi panaszom befogadhatósága tekintetében:

A Büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) 11. § értelmében a bíróság feladata az igazságszolgáltatás és rögzíti, hogy a bíróság ítélkezik és ellátja a büntetőeljárással összefüggésben e törvényben meghatározott feladatokat.

A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (BV.tv.) releváns rendelkezései alapján:

3. § E törvény alkalmazásában

1. *büntetés-végrehajtási ügy*: a bíróságnak, a végrehajtásért felelős szervnek és az adott ügyben döntési jogkörrel rendelkező személynek a büntetés, az intézkedés, a kényszerintézkedés, valamint a rendbíróság helyébe lépő és a szabálysértési elzárás végrehajtásával kapcsolatos olyan eljárása - ide nem értve a Be. 128. § (2) és (5) bekezdése, XCIV. Fejezete és Huszonegyedik Része szerinti eljárásokat - amely érinti annak tartalmát, mértékét, a végrehajtás helyét vagy módját, megkezdésének időpontját, a félbeszakítás, a feltételes szabadságra bocsátás, az ideiglenes elbocsátás, illetve a végrehajthatóság kérdését, vagy a végrehajtás rendjének fenntartására irányul, és lényeges kihatással van az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott jogaira és kötelezettségeire,

8. fogvatartással kapcsolatos ügy: minden olyan ügy, amely nem tartozik a büntetés-végrehajtási ügy körébe, de az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott fogvatartásával összefügg, ideértve a bv. intézet által lefolytatandó kártérítési eljárást is,

61/A. § (1) A reintegrációs őrizet elrendelésére a bv. intézet tesz előterjesztést a büntetés-végrehajtási bírónak.

(2) A reintegrációs őrizet elrendelését a szabadságvesztés végrehajtása alatt egy alkalommal az elítélt vagy védője is kezdeményezheti. A kérelmet a bv. intézet - értékelő véleményével és javaslatával - tizenöt napon belül továbbítja a büntetés-végrehajtási bíróhoz.

(3) A reintegrációs őrizet elrendelése esetén a büntetés-végrehajtási bíró jelöli ki az elítélt tartózkodási helyéül szolgáló lakást. A végzésben meghatározza, hogy a kijelölt lakás és a hozzá tartozó bekerített hely milyen - elsősorban a mindennapi élet szokásos szükségleteinek biztosítását szolgáló, munkavégzési vagy gyógykezelési - célból és milyen időtartamban hagyható el.

(4) A reintegrációs őrizet elrendelése iránti előterjesztés tárgyában a büntetés-végrehajtási bíró az iratok alapján is meghozhatja a döntést; az elítélt vagy a védő által benyújtott kérelem tárgyában - az (5) bekezdésben meghatározott esetek kivételével - meghallgatást tart.

(5) A büntetés-végrehajtási bíró a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül az iratok alapján elutasítja, ha a reintegrációs őrizet elrendelését e törvény kizárja.

(5a) Ha a büntetés-végrehajtási bíró az elítélt reintegrációs őrizetét rendelte el, de a bv. intézet a reintegrációs őrizet esedékességének napjáig arról értesíti, hogy az elítélt súlyos fegyelmi vétséget követett el, a büntetés-végrehajtási bíró a reintegrációs őrizet elrendelését újból megvizsgálja, és ennek alapján a végzését hatályon kívül helyezheti.

(6) Az elítélt vagy a védő kérelmére a büntetés-végrehajtási bíró a reintegrációs őrizet elrendeléséről szóló határozatnak a lakás kijelölésére, valamint a kijelölt lakás és az ahhoz tartozó bekerített hely elhagyásának feltételeire vonatkozó részét megváltoztathatja vagy eseti jelleggel engedélyezheti az elítélt meghatározott célból történő eltávozását. A büntetés-végrehajtási bíró a kérelemről öt napon belül, sürgős szükség esetén soron kívül - az iratok alapján - határoz. Az eljárást a reintegrációs őrizet végrehajtására kijelölt lakás elhelyezkedése szerint illetékes büntetés-végrehajtási bíró folytatja le.

(7) A reintegrációs őrizet elrendelésével kapcsolatos eljárás bűnügyi költségét az állam viseli.

61/B. § (1) Ha a reintegrációs őrizet alatt az elítélt feltételes szabadságra bocsátásáról kell dönteni, és a bv. intézet az előterjesztésben a feltételes szabadságra bocsátás engedélyezésére tesz javaslatot, a büntetés-végrehajtási bíró az elítélt meghallgatását mellőzheti.*

(2) Ha a büntetés-végrehajtási bíró az elítélt feltételes szabadságra bocsátását rendelte el, de a bv. intézet a feltételes szabadságra bocsátás esedékességének napjáig arról értesíti, hogy az elítélt a reintegrációs őrizet magatartási, illetve az elektronikus távfelügyeleti eszköz vállalt alkalmazási szabályait megszegte, az elektronikus távfelügyeleti eszközt megrongálta vagy használhatatlanná tette, a büntetés-végrehajtási bíró a feltételes szabadságra bocsátást újból megvizsgálja, és ennek alapján a végzését hatályon kívül helyezheti.

(3) Ha a büntetés-végrehajtási bíró az elítélt feltételes szabadságra bocsátását mellőzte, a reintegrációs őrizetet megszünteti és megteszi a szükséges intézkedéseket a szabadságvesztés fennmaradó részének a letöltése érdekében.

(4) Az eljárást a reintegrációs őrizet végrehajtására kijelölt lakás elhelyezkedése szerint illetékes büntetés-végrehajtási bíró folytatja le. A büntetés-végrehajtási bíró eljárására egyebekben az 57-59. §-t kell alkalmazni.

61/C. § (1) A reintegrációs őrizet megszüntetéséről a büntetés-végrehajtási bíró a bv. intézet előterjesztésére soron kívül, az iratok alapján határoz. Az eljárást a reintegrációs őrizet végrehajtására kijelölt lakás elhelyezkedése szerint illetékes büntetés-végrehajtási bíró folytatja le.*

(1a) A bv. szerv vezetője a 187/E. § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontja esetében - kivéve, ha az elítélt ismeretlen helyre távozott - az előterjesztés megküldésével egyidejűleg haladéktalanul kezdeményezi az ügyészségnél a szabadságvesztés ideiglenes foganatba vételének elrendelését. Ez esetben az előterjesztésben utalni kell arra, hogy a szabadságvesztés ideiglenes foganatba vételét kezdeményezte a bv. szerv vezetője az ügyészségnél.

(1b) Az ügyészség a szabadságvesztés ideiglenes foganatba vételét soron kívül elrendeli, ha

a) a végrehajtásra váró újabb szabadságvesztés tartamára tekintettel alaposan feltehető, hogy az elítélt szökésével vagy elrejtőzésével a büntetés végrehajtása alól kivonná magát,

b) alappal tartani lehet attól, hogy az elítélt szabadságvesztéssel fenyegetett újabb bűncselekményt vagy szabálysértési elzárással is sújtható szabálysértést követne el, illetve a megkezdett cselekményt folytatná, vagy

c) az elítélt a magatartási szabályokat, illetve az elektronikus távfelügyeleti eszköz vállalt alkalmazási szabályait súlyosan megszegte.

(1c) Az ideiglenes foganatba vétel a büntetés-végrehajtási bírónak a reintegrációs őrizet megszüntetéséről való döntése meghozataláig, de legfeljebb a még letöltendő szabadságvesztés tartamáig terjedhet. Az ügyészség határozata ellen a Be. szerinti panasznak van helye. Az ideiglenes foganatba vétel végrehajtása érdekében az ügyészség a rendőrség útján intézkedik. Az ügyészség a határozatát haladéktalanul megküldi a büntetés-végrehajtási bírónak.

(2) Ha az elítélt ismeretlen helyre távozik, a büntetés-végrehajtási bíró a reintegrációs őrizet megszüntetéséről szóló határozat meghozatalával egyidejűleg elfogatóparancsot bocsát ki.

61/D. § E cím alkalmazásával - ideértve a feltételes szabadságra bocsátásról az elítélt meghallgatásának mellőzésével - lefolytatott eljárásokban a 61/A. § (5) és (6) bekezdésében foglalt kivétellel bírósági titkár nem járhat el.

87/A. §* (1)* Ha a büntetés céljának megvalósulása ilyen módon is biztosítható, a feltételes szabadságra bocsátás esedékessége, illetve ennek kizárása vagy kizártsága esetén a szabadulás várható időpontja előtt reintegrációs őrizetbe helyezhető az az elítélt, aki azt vállalja és gondatlan bűncselekmény elkövetése miatt ítélték szabadságvesztésre, vagy ha szándékos bűncselekmény elkövetése miatt ítélték szabadságvesztésre, akkor

a) nem a Btk. 459. § (1) bekezdés 26. pontjában meghatározott személy elleni erőszakos bűncselekmény miatt ítélték el,

b) első ízben ítélték végrehajtandó szabadságvesztésre vagy visszaesőnek nem minősülő bűnismétlő, és

c) öt évet meg nem haladó tartamú szabadságvesztést tölt.

(1a)* A reintegrációs őrizet időtartama

a) legfeljebb egy év, ha az elítéltet gondatlan bűncselekmény elkövetése miatt ítélték szabadságvesztésre,

b) az a) pontban meghatározottakon kívül legfeljebb tíz hónap.

(2) A reintegrációs őrizet alkalmazása iránt, továbbá az elítélt kérelme esetén a bv. intézet előterjesztést tesz a büntetés-végrehajtási bírónak.

(3) A reintegrációs őrizet az elítélt szabadságának teljes elvonását megszünteti, de mozgási szabadságát és a tartózkodási helye szabad megválasztásának jogát korlátozza.

(4) Reintegrációs őrizet elrendelése esetén a büntetés-végrehajtási bíró által kijelölt lakást és az ahhoz tartozó bekerített helyet az elítélt csak az elrendelő határozatában meghatározott célból, különösen

a) a mindennapi élet szokásos szükségleteinek biztosítása,

b) munkavégzés,

c) oktatásban, képzésben való részvétel vagy

d) gyógykezelés céljából,

az ott meghatározott időben és az úti cél meghatározása mellett hagyhatja el.

(5) A reintegrációs őrizet az elektronikus távfelügyeleti eszközök alkalmazása mellett biztosítható.

(6)* A reintegrációs őrizetben töltött időtartam a szabadságvesztésbe beszámít.

187/B. §* (1) A bv. intézet az előterjesztés vagy a kérelem véleményezésének megalapozása érdekében megkeresi a reintegrációs őrizet végrehajtására az elítélt által megjelölt lakás elhelyezkedése szerint illetékes büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelőt az elektronikus távfelügyeleti eszköznek a lakásban való alkalmazhatóságának a felmérése, és annak alkalmazhatósága esetén környeztanulmány elkészítése céljából.*

(2) Az elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazhatóságát a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelő a megkeresés megérkezésétől számított nyolc napon belül felméri. A felmérésről jegyzőkönyvet kell felvenni. A felmérés elvégzése érdekében a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelő jogosult a reintegrációs őrizet végrehajtására az elítélt által megjelölt lakásba belépni.

(3) Az (1) bekezdés szerinti környeztanulmányt a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelő a megkeresés megérkezésétől számított harminc napon belül készíti el és küldi meg a megkereső bv. intézetnek.

(4) Ha a reintegrációs őrizet végrehajtására kijelölendő lakás nem az elítélt kizárólagos tulajdona vagy bérleménye, akkor a tulajdonosnak vagy a bérlőnek az elítélt ott tartózkodására vonatkozó előzetes, írásbeli befogadó nyilatkozata szükséges. A befogadó nyilatkozat

megtehető a (2) bekezdés szerinti felmérés elvégzésekor, illetve a környezettanulmány elkészítésekor is, ha annak szükségessége akkor válik ismertté.

(5) Ha a kérelemre induló eljárásban a 187/A. § (1) bekezdés *a)-c)* pontjában meghatározott feltételek nem teljesülnek vagy a 187/C. § *a)-d)* pontjában meghatározott valamely kizáró ok áll fenn, a bv. intézet a kérelemre vonatkozó vélemény és javaslat elkészítése során a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelő megkeresését mellőzi.

(6) A büntetés-végrehajtási bíró az (5) bekezdés szerinti esetben is felhívhatja a bv. intézetet a távfelügyeleti eszköznek a lakásban való alkalmazhatóságának a felmérése és annak alkalmazhatósága esetén környezettanulmány elkészítése céljából a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelő megkeresésére.

187/C. §* (1) Az elítélt nem helyezhető reintegrációs őrizetbe, ha

a) az elítélttel szemben további szabadságvesztést kell végrehajtani,

b) az elítélttel szemben folyamatban lévő büntetőügyben elrendelt letartóztatását a szabadságvesztés végrehajtásának idejére megszakították,

c) a fogvatartása során engedélyezett reintegrációs őrizetet az elítéltnak felróható okból megszüntették,

d) az egy évet meg nem haladó tartamú szabadságvesztésből a bíróság által meghatározott végrehajtási fokozatban legalább három, egy évet meghaladó tartamú szabadságvesztésből a bíróság által meghatározott végrehajtási fokozatban legalább hat hónapot nem töltött le,

e) a megjelölt lakás az elektronikus távfelügyeleti eszköz elhelyezésére alkalmatlan,

f) a bíróság a kiutasításáról rendelkezett.

(2) Ha a büntetés-végrehajtási bíró az elítélt reintegrációs őrizetét rendelte el, de annak esedékességéig az elítélt súlyos fegyelmi vétséget követett el, a bv. intézet erről haladéktalanul értesíti a büntetés-végrehajtási bírót.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott esetben, ha a fegyelmi vétség a reintegrációs őrizet esedékességéig nem vizsgálható ki, a fegyelmi eljárásnak a reintegrációs őrizet megkezdésére halasztó hatálya van. Ez esetben a fegyelmi eljárást soron kívül kell lefolytatni, és ha a fegyelmi felelősség megállapítható, a reintegrációs őrizet nem kezdhető meg a büntetés-végrehajtási bíró 61/A. § (5a) bekezdése szerinti döntése meghozataláig.

187/D. §* (1) A reintegrációs őrizetre vonatkozó szabályok megtartását a büntetés-végrehajtási szervezet az elektronikus távfelügyeleti eszközön keresztül az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervvel együttműködve ellenőrzi. A bv. intézet jogosult a reintegrációs őrizet szabályainak megtartására vonatkozó adatok megismerésére.*

(2) A reintegrációs őrizet hatálya alatt álló elítélt magatartását, a büntetés-végrehajtási bíró által meghatározott magatartási szabályoknak és az elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazási szabályainak a betartását, valamint a társadalmi reintegrációs folyamat előrehaladását a reintegrációs őrizet végrehajtására kijelölt lakás elhelyezkedése szerint illetékes büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelő ellenőrzi.

187/E. §* (1) A bv. szerv vezetője a reintegrációs őrizet megszüntetéséről haladéktalanul előterjesztést tesz a büntetés-végrehajtási bírónál, ha annak tartama alatt*

a)* végrehajtandó szabadságvesztésről, új büntetőügyről érkezik értesítés,

b) az elítélt a magatartási, illetve az elektronikus távfelügyeleti eszköz vállalt alkalmazási szabályait megszegi, az elektronikus távfelügyeleti eszközt megrongálja vagy használhatatlanná teszi,

c)* a kijelölt lakás az elektronikus távfelügyeleti eszköz elhelyezésére alkalmatlanná vált, vagy a befogadó nyilatkozatot tevő a nyilatkozatát visszavonta, és az elítélt nem tud megjelölni másik olyan lakást, amely a reintegrációs őrizet végrehajtási helyeként kijelölhető lenne.

(2) Az elfogott elítéltet az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv a legközelebbi bv. intézetbe előállítja.

(3) A reintegrációs őrizet alkalmazásának megszüntetését kimondó határozatban megjelölt időpont és a bv. intézetbe történő előállítás napja között eltelt idő a szabadságvesztésbe nem számít bele.

A Bv.tv. 187/A. § (1) bekezdése alapján tehát, ha a büntetés céljának megvalósulása ilyen módon is biztosítható, a feltételes szabadságra bocsátás esedékessége, illetve ennek kizárása vagy kizártsága esetén a szabadulás várható időpontja előtt reintegrációs őrizetbe helyezhető az az elítélt, aki azt vállalja és gondatlan bűncselekmény elkövetése miatt ítélték szabadságvesztésre, vagy ha szándékos bűncselekmény elkövetése miatt ítélték szabadságvesztésre, akkor nem a Btk. 459. § (1) bekezdés 26. pontjában meghatározott személy elleni erőszakos bűncselekmény miatt ítélték el, első ízben ítélték végrehajtandó szabadságvesztésre vagy visszaesőnek nem minősülő bűnismétlő, és öt évet meg nem haladó tartamú szabadságvesztést tölt.

A fentiekre tekintettel a reintegrációs őrizetbe helyezés iránt előterjesztett kérelem tárgyában hozott bírói döntések fogvatartással kapcsolatos ügynek tekintendők a BV.tv. 3. § 1. és 8. pontjainak rendelkezéseiben foglaltakra figyelemmel. A reinterációs őrizetbe helyezés iránti kérelem elbírálásáról szóló bv. bírói eljárás tehát a bíróságnak a Be. 11. § szerinti ítélkező tevékenységétől eltérő, önálló eljárás. Az egyik esetben a bíróság a Be. szabályai alapján a lefolytatott és lezárt bizonyítás során keletkezett valamennyi bizonyítékot számba véve és értékelve a vád megalapozottságáról és ezáltal a terhelt büntetőjogi felelősségéről vagy ártatlanságáról dönt érdemben. A másik esetben pedig a bv. bíró a Bv.tv.-ben meghatározott reintegrációs őrizetbe helyezés lehetőségéről dönt érdemben. Tehát a két jogintézmény célja és feladata is eltérő ezáltal, mert az egyiknek büntetőjogi felelősség elbírálásáról szól, azaz, hogy az ügyészség által megvádolt személy bűnös-e vagy sem a vádiratban nevesített vád tekintetében, a másik esetben pedig a reintegrációs őrizetbe helyezés lehetősége feltételeinek fennállta, illetve azok hiánya a döntés tárgya.

Mindezekre tekintettel, így álláspontom szerint a reintegrációs őrizetbe helyezés iránti kérelem elutasítása tárgyában hozott jogerős bírói döntés ellen benyújtott alkotmányjogi panasz az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Abtv. 27. §-a alapján befogadható.

Ugyanis a reintegrációs őrizetbe helyezés iránti kérelmet elutasító bírói döntés önmagában sérthet az Alaptörvényben biztosított jogot az alkotmányjogi panaszomban rögzítettek szerint, amennyiben a fentiekben részletesen kifejtettek szerint. Ugyanis a reintegrációs őrizetbe

helyezés iránti kérelmet elutasító bv. bírói döntésnek a végső alkotmányjogi mércéje, így a reintegrációs őrizet Bv.tv-ben meghatározott indokaié is az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes és pártatlan bírósági eljáráshoz való alapvető jog, amelynek értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

A befogadhatósághoz a bírói döntésnek az Abtv. 27. §-a szerint Alaptörvényben biztosított jogot sértőnek kell lennie. Ez a feltétel a fentiek szerint teljesül, mert az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését a reintegrációs őrizetbe helyezés iránti kérelem elutasításáról szóló bírói határozat érdemben és ténylegesen sértheti. A további feltétel, miszerint egyedi ügyben érintett személy legyen az indítványozó szintén teljesül, mert az Abtv. 1. § a) pontja szerint „egyedi ügy: a természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet jogát vagy kötelezettségét, jogos érdekét vagy jogi helyzetét érintő vagy eldöntő bírósági eljárás. Ennek a meghatározásnak a reintegrációs őrizetbe helyezés iránti kérelem elutasításáról szóló bírói döntés mindenben megfelel, mert kétségkívül érinti egy természetes személy jogát – tisztességes bírói eljáráshoz való alkotmányos jogát – és jogi helyzetét is, amennyiben továbbra is a bv. intézetben fogvatartott marad, amely jogi helyzetnek tekintendő. A Bv.tv. felhívott rendelkezéseit figyelembe véve a reintegrációs őrizetbe helyezés iránti kérelemről – így annak elutasításáról – szóló bírói döntés egyedi ügy. Ugyanis a reintegrációs őrizetbe helyezés iránti kérelem elutasításáról szóló bírói döntéshez vezető eljárás önálló eljárás, amely eljárási szabályait, tárgyát tekintve is más, mint a bűncselekmény elkövetésével megvádolt személy bűnösségéről határozó, a büntető ügyet érdemben lezáró bírói döntés.

Kiemelendő tény, hogy a Be. 11. § szerinti – a vádlott bűnösségéről – döntő bírói eljárásnak és az ennek során hozott ítéleteknek, valamint az ítélettel szemben a Be. szerint igénybe vehető rendes és rendkívüli jogorvoslati eljárásoknak nem tárgya az elítéltet a Bv.tv. rendelkezései alapján megillető reintegrációs őrizetbe helyezés lehetőségének vizsgálata, vagy az abban való érdemi döntés. Ennek következménye, hogy a büntető ítélet ellen benyújtható alkotmányjogi panasz például a reintegrációs őrizetbe helyezés iránti kérelmet elutasító bv. bírói döntés és az azt helybenhagyó jogerős másodfokú bírói határozat alkotmányellenessége miatt eleve nem adhat jogorvoslatot, hiszen a panasszal kifogásolt ítéletben nem is esik szó róla. A reintegrációs őrizetbe helyezés iránti kérelem elutasítása esetén az alkotmányos jog sérelme ténylegesen és fogalmilag is nem a bíróság ítélkezési tevékenysége során hozott ítélettel, hanem a jogerős ítélettel kiszabott szabadságvesztés végrehajtása során a reintegrációs őrizetbe helyezés iránti kérelem elbírálásáról szóló a Bv.tv. 61/A. § - 61/D. § és 187/A. § - 187/D. § szerinti bv. bírói eljárás szerinti bírósági eljárásban következik be.

Mindezek alapján kérem az alkotmányjogi panaszom befogadását és érdemi elbírálását.

Tököl, 2021. június 08.

